

JELENTÉS A HADTÖRTÉNETI INTÉZET ÉS MÚZEUM UDVARÁN 1989-BEN ÉS 1990-BEN FOLYTATOTT FELTÁRÁSI MUNKARÓL

A fenti területen 1987 óta folytatok régészeti kutatást. Ez a jelentés az újabb eredményeket foglalja össze röviden, egyben korábbi négy beszámolómmal szerves folytatása.¹

1989-ben a korábban feltárt IV. Béla kori városfalat és a hozzá tartozó tornyot helyreállították. E munka során kisebb szondázó jellegű kutatásra nyílt mód, mely jelentős eredményt hozott. A toronytól délre található nagyobb pillértől kissé délebbre egy, a sárga agyagba épített, kelet-nyugati irányban 1 méter, észak-déli irányban pedig 0,80 m hosszú fémöntő kemence alsó része került napvilágra. Oldalfala 5–6 cm magasságban maradt meg. Belsejében, egy kisebb átmérőjű körben, zöldeszürke égési csíkot lehetett megfigyelni, betöltésében zöld fém-, illetve fémsalakmaradványok voltak. A fémöntő kemence kelet felé kissé lejtett, keleti falában, aljának magasságában, kifolyónyílás volt. A kemencétől keletre korábban egy sziklába vágott gödröt találtunk, melynek betöltéséből török leletek kerültek elő, ezért török gödörként szerepelt korábbi publikációimban.² Elképzelhető azonban, hogy ez a gödör eredetileg a fémöntő kemencéhez tartozott és később a törökök is felhasználták. A fémöntő kemence déli oldalán négy, nyugati oldalán pedig három cölöplyukat találtunk. A leletanyag tanúsága szerint a fémöntő kemence XIII. századi.

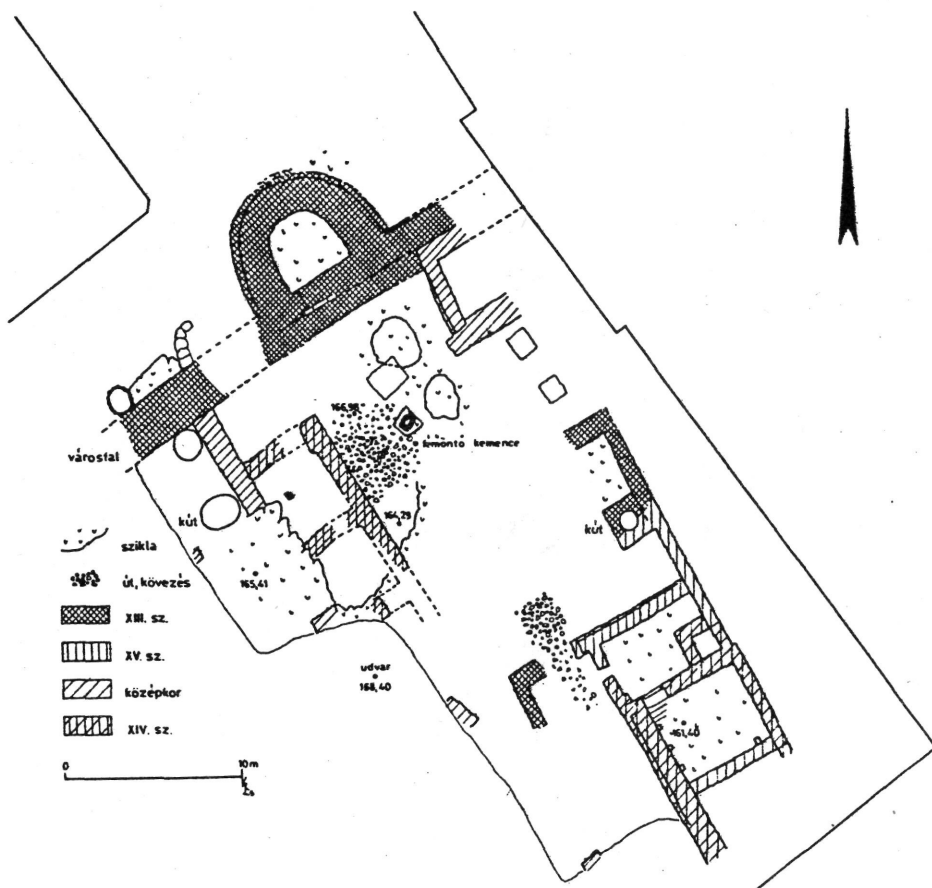
Az idén, tervek szerint, befejeződik az udvar rekonstrukciója. Az elképzelések szerint a sétány felől lépcsőn lehetne feljutni az udvarra. E feljáró kialakítása közben lehetőség nyílt egy kb. 6x14 méteres szelvény megkutatására, az egykori csatornaárokotól nyugatra. Sajnos, gép szedte ki a földet, csaknem a sziklág, így megfigyelésekre és régészeti munkára csak a gép elvonulása után nyílt lehetőség.

A szelvényben előkerült a IV. Béla kori városfal nyugati folytatása. E falszakasz irányából kiderült, hogy a fal nyugat felé kissé déli irányba fordult. A korábban a csatornaárok miatt elbontott várfal nyugat felé induló szakasza csupán metszetben maradt meg,³ ezért pontos irányát csak feltételezni lehetett. Így fordulhatott elő, hogy a toronytól nyugatra 1989-ben helyreállított falszakasz iránya és a most feltárt eredeti városfal iránya nem egyezik meg egymással. A IV. Béla-fal falkoronája 165,93–166,23 m magasságban került elő. A városfal külső szintje — alapozási párkánya (zoknijja) — 164,97 m magasságban futott, ugyanitt a fal alja 164,39 m, a szikla pedig 163,66–164,12 m közötti magasságban volt. Mint a szintadatok is mutatják, a városfalat, nem közvetlenül a sziklára alapozták, hanem a föltötte húzódo fekete humuszra. A városfalhoz utólag egy hevenyészetten rakott falat építettek hozzá, mely kelet felé kanyarodik, folytatását azonban elvitte a csatornaárok. A városfal külső oldalához egy kövel körbeépített török gödör is csatlakozik. Funkciójára utalhatnak azok a vörösös fekáliacsíkok, melyeket a gödör északi oldala melletti metszeten lehetett közvetlenül a gödör mellett megfigyelni. A török gödör a városfal magasságából indul, ami azt bizonyítja, hogy a XVI–XVII. században a XIII. századi városfal legalább olyan magasságban állt még, mint amilyen magasan most megtaláltuk. A gödör alsó részét belevágták a sziklába, alja 162,95 m mélyen volt. A török gödör alján egy reneszánsz motívumokkal díszített idomtéglat találtunk (2. kép).

¹ *Bencze, Z.*: Előzetes jelentés a Hadtörténelmi Intézet és Múzeum udvarán folyó ásatról. *Hadtörténelmi Közlemények* (a továbbiakban: *HK*) 1987/2., 370–385. o. (a továbbiakban: *Bencze, 1987 A*); *Bencze, Z.*: Újabb beszámoló a Hadtörténelmi Intézet és Múzeum udvarán folyó ásatról. *HK* 1987/4., 791–809. o. (a továbbiakban: *Bencze, 1987 B*); *Bencze, Z.*: Jelentés a Hadtörténelmi Intézet és Múzeum udvarán 1987 végéig folyt ásatásokról. *HK* 1988 1., 178–195. o. (a továbbiakban: *Bencze, 1988*); *Bencze, Z.*: Beszámoló a Hadtörténelmi Intézet és Múzeum udvarán 1988-ban folytatott feltárási munkákról. *HK* 1989/1., 131–143. o. (a továbbiakban: *Bencze, 1989*).

² *Bencze, 1987 B*, 803–805. o.

³ *Bencze, 1987 A*, 373. o.

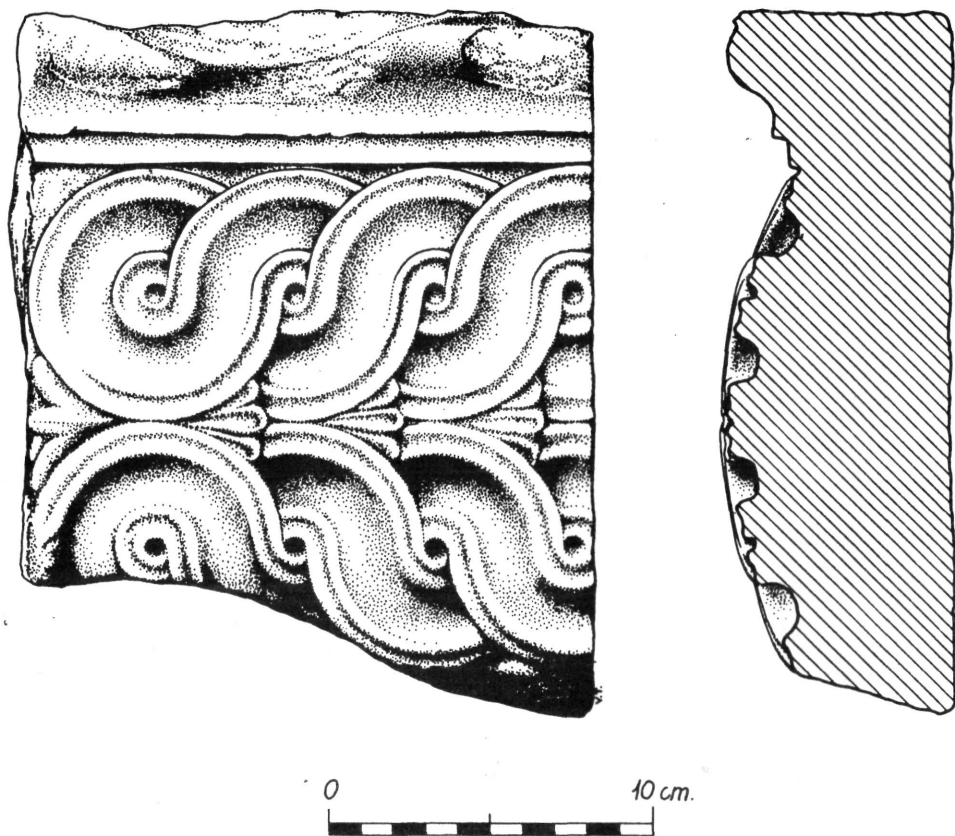

1. kép: A Hadtörténelmi Intézet és Múzeum udvarán folytatott ásátások áttekintő lapja

A városfal belső szintje 165,22–165,32 m magasságban fut. A városfal alja a belső oldalon 164,93 m magasságban található, ugyanitt a szikla 164,81 m magasan van. A szelvény déli végében már 165,48 m magasságban megtaláltuk a sziklát. Megállapítható tehát, hogy a sziklafelszín dél-észak irányban lejt.⁴ A városfal belső oldalát sem a sziklára alapozták, hanem a fekete humuszra. A szintadatokból az is kitűnik, hogy a sziklafelszín lejtése miatt a városfal külső oldalát 0,54 méterrel mélyebbre kellett alapozni, mint a belső oldalát. A toronytól keletre futó városfal külső oldalától 6,20 méterrel északra is sikerült egy sziklafelszín-magasságot mérnünk, az 163,46 m volt.

Közvetlenül a városfal belső oldala mellett egy sziklába vágott gödör került napvilágra. A gödröt XIII. századi kerámia anyaga keltezi: valószínűleg a városfal építéskor öltötték fel. A szelvény nyugati metszetalában, kissé délebbre a városfaltól, három olyan cölöplyukat is találtunk, mely már vágta a városfal építési szintjét.

⁴ V. ö. Bencze, 1987 B, 796. és 805. o.

2. kép

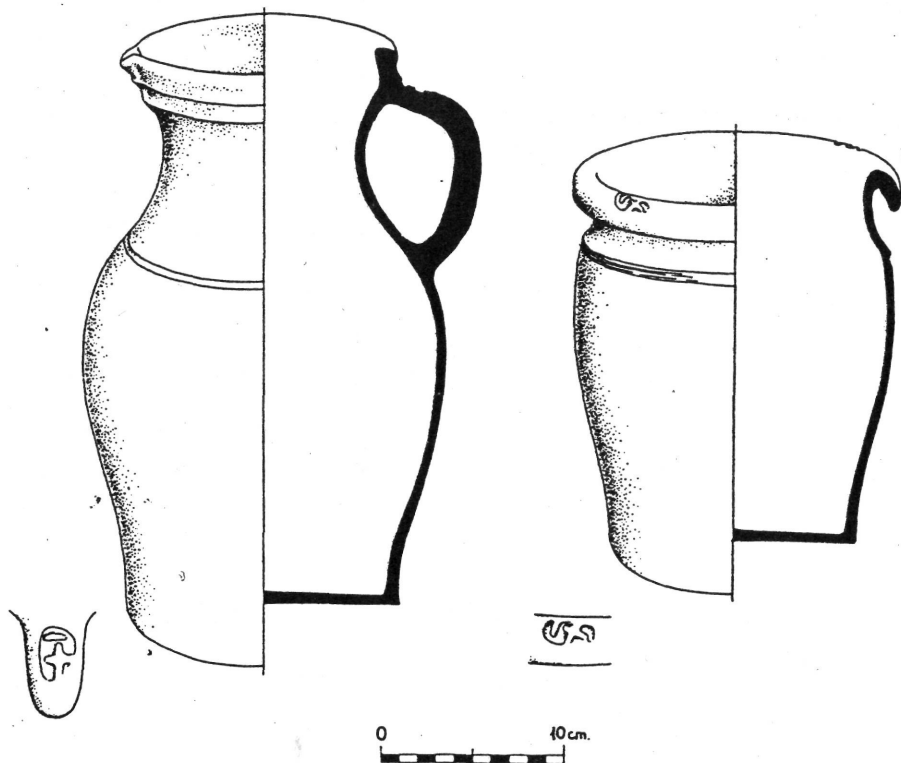
A szelvény DNY-i végében, 166,07 m magasságban, közvetlenül a fekete humusz fölött, sikerült egy helyenként kövezett járósíntet megfognunk. Ugyanitt 166,22 m magasságban egy másik kövezett szint fut, melyre valamikor a XVII—XVIII. században falat építettek rá. E terület járósíntjeit a középkor folyamán valószínűleg udvarként használták, ezért nem töltődött fel.

Csaknem a szelvény közepén kutat találtunk, melynek északi oldalán, 165,49 m magasságban, még a kútházból is megmaradt egy darab. A kút feltárása jelenleg is folyik, pillanatnyilag 5 méter mélységig jutottunk. 4 m és 4,50 m mélység között egy teljesen ép grafitos kerámiakorsó — fülén bélyeggel —, valamint egy ugyancsak ép grafitos kerámiafazék — peremén két bélyeggel — került napvilágra (3. kép). Mindkét edény a XV—XVI. századra keltezhető. Az érdekesebb dolgokat a szelvény keleti részében találtuk. Előkerült annak a háznak a nyugati vége, amelyet a csatornaárok elvágott⁵ és amelynek a keleti vége armirozott volt.⁶ Találtunk egy észak-déli irányú falat, mely e ház nyugati zárófala lehetett. Így ennek a háznak 6,40 mé-

5 Bencze, 1987 A, 370—373. o.

6 Bencze, 1989, 134—135. o.

ter volt a szélessége. Az észak-déli irányú falba, keletről, két, megközelítőleg K-Ny-i irányú fal fut be, a két fal között pedig egy vékonyabb, ugyancsak megközelítőleg K-Ny-i irányú fal található. A korábbi megfigyeléseket és a mostani eredményeket összevetve úgy tűnik, hogy ezt a házat részben egy sziklagödörre építették rá. A gödör alja 164,34 m mélyen volt. A rétegviszonyok megfigyeléséből az derül ki, hogy a szelvényben délebben talált K-Ny-i irányú fal és a tőle északra található vékonyabb K-Ny-i irányú fal egyszerre épült, hiszen azonos az építési szintjük. Ez az építési szint közel azonos magasságban fut a szelvény nyugati felében, a fekete humusz

3. kép

fölött talált járósínttel. A két fal között húzódnó építési szintet elvágja egy szemétdödör, melyből, állatsontok mellett, szürke és fehér kerámia került elő. A kerámiaanyag alapján a gödör a XIV. sz. elején keletkezett, ami azt jelenti, hogy a ház ezen szakasza is e században épült.

Véleményem szerint a vastagabb K-Ny-i irányú falhoz északról valamilyen gazdasági rendeltetésű helyiség csatlakozott, ennek zárófala volt a vékonyabb K-Ny-i irányú fal. Bizonyítja ezt az is, hogy a vékonyabb K-Ny-i irányú fal déli oldala mellett vastag cölöplyukak kerültek elő. Később a ház tovább terjeszkedett északi irányba, a vékonyabb K-Ny-i irányú falat megszüntették és az északabbra található K-Ny-i irányú fal valószínűsíthető építési szintje (az északabbra található K-Ny-i irányú fal déli oldala mellett egy hamus gödör található, mely elvágja az építési szintet, így nem derült ki, hogy befutott-e a falhoz, ez csak valószínűsíthető) már e fal-korona fölött fut. A délebbi K-Ny-i irányú fal alapozásának alja 164,93 m, a véko-

nyabb K-Ny-i irányú falé pedig 164,69 m. Az északabbi K-Ny-i irányú fal keleti sarka armirozott volt. Amikor ezt a falsarkot építették, a faltól keletre található XIII. sz-i útszintet átvágták, a fal alapozásakor pedig ezt a már meglévő kövezett szintet vették figyelembe.⁷

A házról annyit lehet megállapítani, hogy a XIV. sz. elején épült, majd még e században észak felé bővítették. Annyi biztos, hogy bővített állapotában legalább 20 méter hosszú volt és legalább három helyiségből állt. 90 cm vastag K-Ny-i irányú falai arra utalnak, hogy talán emeletes lehetett.

A ház részben egy sziklába vágott gödörre épült rá. Ezt a gödröt valószínűleg azért ásták, hogy követ nyerjenek a városfal építkezéséhez. A gödör betöltésének alsó részéből került elő egy II. András-pénz.⁸ Ugyanitt, a kiépített XIII. századi útszint alatt, egy tűzhely került elő. Kissé északabbra találtuk meg a fémöntő kemencét. Mostani szelvényünk ÉNy-i végében, a városfal belső oldalán, három cölöplyukat is találtunk. Úgy tűnik tehát, hogy az említett területen a XIII. sz.-ban különböző gazdasági tevékenység folyt.

Valószínűnek tartom, hogy a budai vár északi részének ezen a szakaszán a végleges telekbeosztás csak a XIV. sz. elejére alakult ki. Ekkor építik az armirozott sarkú házat és valószínűleg a konzolos ház egy részét is. Nagyon valószínű, hogy a csatornaárókban feltárt XIII. sz-i házat ugyanekkor, tehát a XIV. sz. elején megszüntették. A csatornaárók ásásakor tett megfigyeléseink alapján feltételezhető, hogy az armirozott sarkú ház délen akár a konzolos ház déli végének vonaláig is terjedhetett: lehet, hogy területünkön olyan volt a telekbeosztás, amely inkább az É-D-i irányú terjeszkedést tette lehetővé. Sajnos sem a konzolos háznak, sem pedig az armirozott sarkú háznak nem ismerjük a teljes hosszúságát, így az egykori telekmélység sem határozható meg pontosan. Itt említeném meg azt a tényt, hogy hogy pl. az Országház utcában nem ritkaság a közel 40 méteres telekmélység sem.⁹

A XIV. sz. elején, miután a csatornaárókban talált XIII. sz-i házat elbontották, a konzolos és armirozott sarkú ház között utcát alakítottak ki, mely a toronyhoz vezetett. Ez az utca a konzolos háztól északra udvarra bővült. Az udvar keleti részén talán még a középkorban valamilyen árkádós kiképzést alakítottak ki. Erre utalának az itt talált pillérek. A toronytól délre talált nagy pillér is talán egy K-Ny-i árkád tartópillére lehetett.

Az armirozott sarkú fal nyugati oldalán is udvar volt. Szelvényunktől nyugatra, egy K-Ny-i irányú árokban valószínűleg egy kerítésfalra bukkantunk. Ez a fal 5 méterre nyugatra található az armirozott sarkú ház nyugati zárófalától. Így, mivel az armirozott sarkú ház 6,40 m széles, a teljes telek 11,40 m szélességű lehetett.

A környék feltételezhető egykori tulajdonosairól korábbi cikkemben már szoltam.¹⁰ Az udvar feltárása valószínűleg még az idén — sajnos — véglegesen lezárul. Az udvar díszburkolatot kap és a feltárt falmaradványokra már csak a burkolati jelek fognak emlékeztetni.

7 Bencze, 1989, 136. o.

8 Bencze, 1989, 135. o.

9 Lócsy, E.: Középkori telekviszonyok a budai várnegyedben I. Budapest Régiségei, XXI, 1964. 196—198. o.

10 Bencze, 1989, 136—137. o.

TARTALOM

TANULMÁNYOK

NAGY LÁSZLÓ	Mihály vajda a magyar történelemben — — —	1
CZIGÁNY ISTVÁN	A kuruc állam katonai helyzete és a szatmári béke — — — — — — — — — —	30

KÖZLEMÉNYEK

TÓTH SÁNDOR LÁSZLÓ	A hatvan-turai csata, 1594. május 1. — — —	56
KOROKNAY GYULA	Kálló véghely két ostroma (1670, 1672) — — —	72

MŰHELY

KELENIK JÓZSEF	A hadügyi forradalom hatásai Magyarországon a tizehötéves háború időszakában. Tények és megjegyzések a császári hadsereg valódi katonai értékéről — — — — — — — — — —	85
----------------	---	----

FORRÁSKÖZLEMÉNYEK

BESSENYEI JÓZSEF	A gyulai vár számadása a kémkedésre fordított összegekről, 1565 — — — — — — — — — —	96
DOMOKOS GYÖRGY	Kassa 1662. évi inventáriuma — — — — — — — — — —	104
* * *	Egy kiadatlan akadémiai székfoglaló. <i>Székfű Gyula</i> : Károlyi és Bercsényi a szatmári béke előtt	140

SZEMLE

VARGA ENDRE— —VERES MIKLÓS	Bíróági levéltárak, 1526—1869. (<i>Benda Kálmán</i>)	150
ZVONOMIR GRBASIC— —VELIMIR VUKSIC	Die grosse Zeit der Kavallerie (<i>Zachar József</i>)	152
ERNST WURMBRAND	Ein Leben für Alt-Österreich (<i>Geccsényi Lajos</i>)	154
MÁTRAY GÁBOR	Töredék jegyzmények Magyarország történetéből 1848-49 (<i>Hermann Róbert</i>) — — — — — — — — — —	155
FOGARASSY LÁSZLÓ	A magyarországi Tanácsköztársaság katonai összeomlása (<i>Szakály Sándor</i>) — — — — — — — — — —	161
VARGYAI GYULA	Pusztaság ország (<i>Szakály Sándor</i>) — — — — — — — — — —	163

KRÓNIKA

ÁCS TIBOR	A Hadtörténelmi Közlemények első száz éve. 1919—1944. — — — — — — — — — —	165
ZACHAR JÓZSEF	Az Österreichische Militärische Zeitschrift és a magyar hadtörténelem — — — — — — — — — —	188
BENCZE ZOLTÁN	Jelentés a Hadtörténelmi Intézet és Múzeum udvarán 1989-ben és 1990-ben folytatott feltárási munkáról — — — — — — — — — —	194

CONTENTS

STUDIES

LÁSZLÓ NAGY	Vaivode Michael in Hungarian history — — —	1
ISTVÁN CZIGÁNY	The military situation of the Kuruts state and the Peace of Szatmár — — — — — — —	30

PUBLICATIONS

SÁNDOR LÁSZLÓ TÓTH	The battle at Hatvan—Tura on the 1st of May 1594 — — — — — — — — — —	56
GYULA KOROKNAY	Two sieges of the border fortress Kálló (1610, 1672)	72

WORKSHOP

JÓZSEF KELENIK	The effects of the military revolution in Hungary during the Fifteen Years War. Facts and remarks on the real military value of the imperial troops	85
----------------	---	----

HISTORICAL SOURCES

JÓZSEF BESSENYEI	The account of the fortress Gyula on the sums assigned to the intelligence work, 1565 — — —	96
GYÖRGY DOMOKOS	The inventory of Kassa fortress from 1662 — —	104
* * *	An unpublished academic inaugural. <i>Gyula Szekfű: Károlyi and Bercsényi before the Peace of Szatmár</i> — — — — — — — — — —	140

REVIEW

ENDRE VARGA— —MIKLÓS VERES	Court archives, 1526—1869. (<i>Kálmán Benda</i>) —	150
ZVONIMIR GRBAŠIĆ— —VELIMIR VUKŠIĆ	Die grosse Zeit der Kavallerie (<i>József Zachar</i>) —	152
ERNST WURMBRAND	Ein Leben für Alt-Österreich (<i>Lajos Gecsényi</i>) —	154
GÁBOR MÁTRAY	Fragmentary accounts on the history of Hungary from 1848—49. (<i>Róbert Hermann</i>) — — — —	155
LÁSZLÓ FOGARASSY	The military collapse of the Hungarian Soviet Republic (<i>Sándor Szakály</i>) — — — — — —	161
GYULA VARGYAI	A deserted country (<i>Sándor Szakály</i>) — — —	163

CHRONIC

TIBOR ÁCS	The first hundred years of the Hadtörténelmi Közlemények. 1919—1944 — — — — —	165
JÓZSEF ZACHAR	The Österreichische Militärische Zeitschrift and the military history of Hungary — — — —	188
ZOLTÁN BENCZE	Report on the excavations in the quadrangle of the Institute and Museum of War History in 1989 and 1990 — — — — — — — — — —	194

TABLE DES MATIÈRES

ÉTUDES

LÁSZLÓ NAGY	Le voïvode Michel dans l'histoire de la Hongrie —	1
ISTVÁN CZIGÁNY	La situation militaire de l'État kouroutz et la paix de Szatmár — — — — —	30

COMMUNICATIONS

SÁNDOR LÁSZLÓ TÓTH	La bataille de Hatvan—Tura, le 1 mai 1594 — —	56
GYULA KOROKNAY	Les deux sièges de la place forte des confins de Kálló (1670, 1672) — — — — —	72

ATELIER

JÓZSEF KELENIK	Les influences de la révolution militaire en Hongrie à l'époque de la guerre de quinze ans. Faits et remarques sur la vraie valeur militaire de l'armée impériale — — — — —	85
----------------	---	----

PUBLICATIONS DE SOURCES

JÓZSEF BESSENYEI	Les comptes du château de Gyula sur les sommes dépensées à l'espionnage, 1565 — — — — —	96
GYÖRGY DOMOKOS	L'inventaire de Kassa en 1662 — — — — —	104
* * *	Un discours inaugural académique inédit. (<i>Gyula Szekfü</i>): Károlyi et Bercsényi avant la paix de Szatmár — — — — —	140

REVUE

ENDRE VARGA— —MIKLÓS VERES	Les archives judiciaires, 1526—1869 (<i>Kálmán Benda</i>) — — — — —	150
ZVONIMIR GRBAŠIĆ— —VELIMIR VUKŠIĆ	Die grosse Zeit der Kavallerie (<i>József Zachar</i>) — — — — —	152
ERNST WURMBRAND	Ein Leben für Alt-Österreich (<i>Lajos Geccényi</i>) —	154
GÁBOR MÁTRAY	Notes fragmentaires de l'histoire de Hongrie en 1848—49 (<i>Róbert Hermann</i>) — — — — —	155
LÁSZLÓ FOGARASSY	L'effondrement militaire de la République des Conseils en Hongrie (<i>Sándor Szakály</i>) — — — — —	161
GYULA VARGYAI	Le pays désert (<i>Sándor Szakály</i>) — — — — —	163

CHRONIQUE

TIBOR ÁCS	Les premiers cent ans de „Hadtörténelmi Közlemények.” 1919—1944 — — — — —	165
JÓZSEF ZACHAR	L'Österreichische Militärische Zeitschrift et l'histoire militaire de Hongrie — — — — —	188
ZOLTÁN BENCZE	Relation des fouilles continuées dans la cour de l'Institut et Musée d'Histoire Militaire en 1989—1990 — — — — —	194

I N H A L T

STUDIEN

LÁSZLÓ NAGY	Woiwode Michael in der ungarischen Historie —	1
ISTVÁN CZIGÁNY	Die militärische Lage des Kurutzenstaates und der Frieden von Sathmar — — — — —	30

MITTEILUNGEN

SÁNDOR LÁSZLÓ TÓTH	Die Schlacht bei Hatvan—Tura vom 1. Mai 1594	56
GYULA KOROKNAY	Zwei Belagerungen der Grenzfestung Kálló (1670, 1672) — — — — —	72

WERKSTATT

JÓZSEF KELENIK	Auswirkungen der Revolution im Militärwesen zur Zeit des Fünfzehnjährigen Krieges. Fakten und Bemerkungen zum wirklichen militärischen Wert der kaiserlichen Armee — — — — —	85
----------------	---	----

QUELLENPUBLIKATIONEN

JÓZSEF BESSENYEI	Rechnungslegung der Festung von Gyula über die für Spionage verwendeten Summen, 1565 —	96
GYÖRGY DOMOKOS	Kaschais Inventar im Jahre 1662 — — — — —	104
* * *	Ein unveröffentlichte Antrittsrede an der Aka- demie. (<i>Gyula Szekfü</i>) Károlyi und Bercsényi vor dem Frieden von Sathmar — — — — —	140

RUNDSCHAU

ENDRE VARGA— —MIKLÓS VERES	Gerichtsarchive, 1526—1869 (<i>Kálmán Benda</i>) —	150
ZVONIMIR GRBAŠIĆ— —VELIMIR VUKŠIĆ	Die große Zeit der Kavallerie (<i>József Zachar</i>) —	152
ERNST WURMBRAND	Ein Leben für Alt—Österreich (<i>Lajos Gecsényi</i>) —	154
GÁBOR MÁTRAY	Fragmentarische Notizen aus Ungarns Geschichte in den Jahren 1848/49 (<i>Róbert Hermann</i>) — —	155
LÁSZLÓ FOGARASSY	Militärischer Zusammenbruch der Ungarischen Räterepublik (<i>Sándor Szakály</i>) — — — — —	161
GYULA VARGYAI	Pußtaland (<i>Sándor Szakály</i>) — — — — —	163

CHRONIK

TIBOR ÁCS	Die ersten hundert Jahre der Hadtörténelmi Köz- lemények, 1919—1944 — — — — —	165
JÓZSEF ZACHAR	Die Österreichische Militärische Zeitschrift und die ungarische Kriegsgeschichte — — — — —	188
ZOLTÁN BENCZE	Bericht über die Ausgrabungsarbeiten im Jahre 1989 und 1990 auf dem Hof des Institute und Museum für Kriegsgeschichte — — — — —	194

СО Д Е Р Ж А Н И Е

СТАТЬИ

ЛАСЛО НАДЬ	Воевода Михай в венгерской истории — — —	1
ИШТВАН ЦИГАНЬ	Военное положение государства куруцов и сатмарский мир — — — — —	30

СООБЩЕНИЯ

ШАНДОР ЛАСЛО ТОТ	Битва при Хатване—Туре, 1 мая 1594 года — —	56
ДЬЮЛА КОРОКНАИ	Две осады крепости Калло (1670, 1672) — — —	72

МАСТЕРСКАЯ

ЙОЖЕФ КЕЛЕНИК	Воздействие революции в военном деле в Венгрии в период пятнадцатилетней войны. Факты и замечания о боевом составе императорской армии —	85
	армии — — — — —	85

ИСТОЧНИКИ

ЙОЖЕФ БЕШШЕНЕИ	Отчет крепости Дьюла о сумах, израсходованных на шпионаж, 1565 г — — — — —	96
ДЬЁРДЬ ДОМОКОШ	Инвентарий перечень крепости Кашша, 1662 г.	104
* * *	Одна неизданная вступительная речь в академии. Дьюла Секфю: Каройи и Берчени перед сатмарским миром — — — — —	140

ОБЗОР

ЭНДРЕ ВАРГА—	Судебные архивы, 1526—1869 (Кальман Бенда) —	150
—МИКЛОШ ВЕРЕШ		
ЗВОНИМИР ГРБАШИЧ—	Die grosse Zeit der Kavallerie (Йожеф Захар) —	152
—ВЕЛИМИР ВУКШИЧ		
ЗРНСТ ВУРМБРАНД	Ein Leben für Alt—Österreich (Лайош Гечени) —	154
ГАБОР МАТРАИ	Отрывки из договоров и соглашений из истории Венгрии 1848/49 (Роберт Херманн) — — — —	155
ЛАСЛО ФОГАРАШШИ	Военный разгром Венгерской Республики Советов (Шандор Сакай) — — — — —	161
ДЬЮЛА ВАРДИ	Опустелая страна (Шандор Сакай) — — — —	163

ХРОНИКА

ТИБОР АЧ	Первое столетие журнала „Хадтёртенелми Кёзлеменьек.” 1919—1944 — — — — —	165
ЙОШЕФ ЗАХАР	Журнал „Йёстеррайхише Милитэрише Цайтшрифт” и венгерская военная история — — —	188
ЗОЛТАН БЕНЦЕ	Отчет о наскопках, проведенных в 1989 и в 1990 году во дворе Военно-исторического Института и Музея — — — — —	194

Erwerbsbuch-Nr.: AI. 123 -

1860, 1

ÖSTERREICHISCHE

MILITÄRISCHE ZEITSCHRIFT.

REDIGIRT UND HERAUSGEGEBEN

VON

V. STREFFLEUR,

K. K. GENERAL-KRIEGS-COMMISSÄR.

I. JAHRGANG.

ERSTER BAND.

MIT 12 KARTEN UND PLÄNEN, 23 HOLZSCHNITTEN UND 1 DRUCKBEILAGE.

WIEN.

AUS DER KAISERL. KÖNIGL. HOF- UND STAATSDRUCKEREI.

1860.

Az 1860-as új folyam címlapja

Ára: 60,- Ft.

Szerzőink figyelmét felhívjuk az alábbiakra:

1. A szerkesztőség csak olyan kéziratokat fogad el, amelyek megfelelnek az „első közlés” kívánalmainak.
2. A kéziratot három példányban kérjük a szerkesztőséghez eljuttatni, mellékelve – új szerző esetében – külön lapon a szerző nevét, lakcímét, esetleg telefonszámát, munkahelyét, beosztását és tudományos fokozatát.
3. Végleges szövegű kéziratokat kérünk, mert a korrektúrában változtatásokra (kiegészítésekre) már nincsen lehetőség.
4. A szerkesztőség optimális terjedelműnek az 1,5-2,5 íves kéziratot tekinti – a jegyzetapparátussal együtt. 3 ívet meghaladó tanulmányt technikai okok miatt nehezen tudunk közölni. (Egy ív: 32 géppel írt oldal, oldalanként 25 sorral, soronként 50 leütéssel.)
5. A kéziratok jobb kezelhetősége érdekében kérjük, hogy a másolatokat is az első példánnyal azonos – nem másoló – papírra gépeljék, normál, nem gyöngybetűs írógéppel. Az esetleges javításokat a második és harmadik példányra is kérjük rávezetni.
6. A kiemeléseket a szerző egyszer húzza alá, a kézirat lapjait folyamatosan és arab számokkal számozza, a jegyzeteket a kézirat végére helyezze, külön lapszámozással.
7. Az idegen nyelvű forrásokból az idézeteket általában magyarra fordítva kérjük, s csak olyan kivételes esetekben az eredeti nyelven is, amikor értelmezésük problematikus lehet.
8. A jegyzetapparátusban a jegyzetszámozás folyamatosan és arab számokkal történjék. A hivatkozott mű szerzőjének nevét egyszerű aláhúzással emelje ki a kézirat szerzője és pontosan tüntesse fel a levéltári, kéziratári és bibliográfiai adatokat.
9. Folyóiratunk az évszázadokat római számokkal jelöli. (Az idézetek, tanulmány- és könyvcímek kivételével.)
10. Recenziók esetében a cím mellett szükségesek a pontos bibliográfiai adatok és idegen nyelvű kiadványok esetén a cím magyar fordítása is. A recenziók terjedelme az öt kéziratoldalt lehetőleg ne haladja meg.
11. Nyomdatechnikai és terjedelmi okokból csak minimális illusztrációs anyagot fogadunk el. A szerző a számozott és címmel ellátott ábrákat, táblázatokat csatolja a kézirathoz, feltüntetve minden ábra és táblázat hátlapján a nevét és a kézirat címét, a kéziratban pedig a táblázatok és az ábrák helyét.